

Ключевые слова: лицензиат, магистратура, анимация культуры, попечительско-воспитательная педагогика, ресоциализация.

The article examines the specifics and content of professional training of specialists preparing them to work in the area of social pedagogy in the higher institutions of Poland. A variety of socio-pedagogical specialties in the framework of the direction «Pedagogical Education» is under the focus and typical content of educational plans (curriculum) is considered as well.

Key words: Licentiate, Master Program, Leisure (Cultural) Animation, Guardianship Pedagogy, Re-socialization.

Колумбет О. М., доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спортивної майстерності Гуманітарного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, Україна

МОЖЛИВОСТІ ПРОГРАМИ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

У статті автор розглядає систему фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів, проблему істотного удосконалення чи перебудови системи фізичного виховання молоді, а також підходи до процесу розвитку координаційних здібностей педагогів.

Ключові слова: фізичне виховання, формування рухів, навчання, координація, координаційні здібності.

Актуальність проблеми. Проблема вдосконалення процесу фізичного виховання студентів вже багато років є предметом уваги фахівців [1; 2; 4; 6 та ін.]. Вищі навчальні заклади комплектуються переважно із хлопців і дівчат, які тільки що закінчили середню школу. Досвід свідчить, що рівень фізичної підготовки основної маси абітурієнтів залишається низьким, спостерігається тенденція до деякого зниження рівня різнобічної фізичної підготовки [2; 5]. Аналіз літературних джерел свідчить про погіршення фізичного розвитку молодого покоління [2; 3; 6], прогресу дефіциту рухової активності [2; 5], що призводить до погіршення здоров'я студентської молоді [2; 3; 4; 5].

Завдання підвищення ефективності фізичного виховання підрослого покоління було і є найбільш значущим упродовж останніх десятиліть. У теорії і на практиці активно розроблялися питання диференціації, індивідуалізації і профілізації навчання, інтеграції змісту

освіти, впроваджувалася ідея гуманізації [4; 5]. Модернізація освітньої системи в нашій країні торкнулася і фізичного виховання ВНЗ.

Мета та завдання. На теоретико-методологічному рівні обговорити систему фізичного виховання студентів ВНЗ, місце в ній професійно-прикладної фізичної підготовки і, як підсумок, розвиток координаційних здібностей майбутніх педагогів.

Отримані результати. Діюча програма з фізичної підготовки у вищих навчальних закладів України має у своїй основі концептуальні положення про необхідність виховання особи з високим рівнем фізичної культури, гармонійної, здатної до самостійного розвитку і фізичного вдосконалення. Відповідно до цього метою фізичного виховання студентів ВНЗ є формування фізичної культури особи і здатності спрямованого використання різноманітних засобів фізичної культури, спорту і туризму для збереження і зміцнення здоров'я, психофізичної підготовки і самопідготовки до майбутньої професійної діяльності.

Серед завдань, сформульованих у рамках програми, разом із загальними завданнями фізичного розвитку особистості, основ фізичної культури тощо, вказана необхідність забезпечення загальної і професійно-прикладної фізичної підготовленості студентів, що визначає їх психофізичну готовність до майбутньої професії, а також можливості набуття досвіду творчого використання фізкультурно-спортивної діяльності у досягненні життєвих і професійних цілей.

Ці завдання, безумовно, важливі, і їхня значущість у фізичному вихованні студентів ВНЗ сумнівів не викликає. Відповідно з метою реалізації вказаних завдань в змісті курсу фізичного виховання у ВНЗ програмою передбачена як дидактична одиниця, як інтегруюча тематику теоретичного, практичного і контрольного практичного матеріалу професійно-прикладна фізична підготовка студентів. Разом з тим окремі елементи цього напрямку фізичного виховання студентів, які передбачені в теоретичній частині навчального матеріалу курсу, є особливо значущими у його практичній частині. Вона складається з наступних підрозділів:

а) методико-практичний, такий, що забезпечує операційне оволодіння методами і способами фізкультурно-спортивної діяльності для досягнення навчальних, професійних і життєвих цілей особи;

б) навчально-тренувальний, такий, що сприяє набуттю досвіду творчої практичної діяльності, розвитку самодіяльності у фізичній культурі і спорті в цілях досягнення фізичної досконалості, підвищення рівня функціональних і рухових здібностей, спрямованому формуванню якостей і властивостей особи;

в) контрольний, такий, що визначає диференційований і об'єктивний облік процесу і результатів навчальної діяльності студентів.

Усі ці розділи програми об'єднує саме професійна спрямованість освітнього процесу в умовах ВНЗ, яка виконує за своєю суттю єднальну, координуючу і активізуючу функцію. У її рамках, в свою чергу, розвиток і підвищення рівня функціональних і рухових здібностей студентів займає далеко не останнє місце. Між тим, власне курс професійно-прикладної фізичної підготовки студентів охоплює лише вивчення загальних станів професійно-прикладної фізичної підготовки, з урахуванням отримання студентами необхідних ним знань у сфері обраної професії.

Відповідно до освітніх стандартів вищої професійної освіти, у навчальних планах ВНЗ за усіма напрямками і спеціальностями вищої професійної освіти в циклі гуманітарних і соціально-економічних дисциплін передбачена дисципліна «Фізичне виховання». Проте зміст професійно-практичного блоку занять в програмі детально не визначений, а аналіз тематики рекомендованих для студентів 1–2 курсів методико-практичних занять свідчить про те, що в ньому не містяться ніякі вказівки на необхідність розвитку навіть базових координаційних здібностей студентів. Мабуть, уgliedіти можливості для проведення занять цієї спрямованості можна лише у формулюваннях типу «методика індивідуального підходу і застосування засобів для спрямованого розвитку окремих фізичних якостей». Укладачі програми підкреслюють необхідність забезпечення рухової активності студентів, формування у них навичок індивідуального вдосконалення і корекції функціональних і рухових можливостей, необхідних професійно. Проте відсутні методики, чіткі рекомендації по організації і проведенню занять, спрямованих на розвиток і вдосконалення базових координаційних здібностей майбутніх фахівців.

У цілому ж засоби практичного розділу занять навчальної дисципліни «Фізичне виховання» в робочій програмі кафедри фізичного виховання кожного ВНЗ визначаються самостійно. Ця вказівка, безумовно значуща, відкриває кафедрам ВНЗ можливості для реалізації пріоритетних для них напрямів у фізичному вихованні студентів певної професійної орієнтації. Реальним є і підбір педагогами тих видів і комплексів фізичних вправ, які потрібні студентам конкретних спеціальностей, спрямовані на розвиток значущих для них у професійному сенсі координаційних здібностей.

Висновки, рекомендації та перспективи подальших досліджень. Слід зазначити як недолік програми з фізичного виховання студентів ВНЗ те, що вона не містить такого значущого в сучасних умовах терміну «координаційні здібності», про розвиток і вдосконаленні яких, як показує аналіз наукової літератури, так давно і багато пишуть фахівці.

Представляється, що це поняття, враховуючи нинішній стан фізичної підготовленості українських студентів, має бути включено до програми «Фізичне виховання», так само як і повинно бути введено в обіг і педагогів ВНЗ, і самих студентів. Потрібна також розробка відповідних методик розвитку базових і професійно значущих координаційних здібностей студентів на заняттях по фізичному вихованню у ВНЗ. Це підвищить значущість розуміння і практичного розвитку координаційних здібностей студентів в такому сприятливому для цього віці, у тому числі і професійно значущих.

До недоліків, які вимагають уваги укладачів програми «Фізичне виховання», слід також віднести наявну динаміку годин курсу фізичного виховання у ВНЗ. Істотні скорочення від курсу до курсу мають усі підрозділи програми — теоретичний, методико-практичний, навчально-тренувальний і контрольний. Чи варто дивуватися, що показники розвитку координаційних здібностей студентів-педагогів на практиці мають також негативну динаміку від року до року, від курсу до курсу. Через це навряд чи можна говорити про те, що завдання, які сформульовані у програмі фізичного виховання, до кінця навчання студентів у ВНЗ будуть реально виконані. Це, у свою чергу, є не що інше, як серйозний пропуск у професійній підготовці майбутніх фахівців-педагогів, для яких розвиток названих вище координаційних здібностей є основою для їх професійної діяльності. Значущість цієї проблематики для сучасного ВНЗ очевидна.

ДЖЕРЕЛА

1. Базова навчальна програма для вищих закладів освіти України III і IV рівнів акредитації: Фізичне виховання. — К., 1998. — 26 с.
2. Колумбет О. М. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів : навч.-метод. посіб. / О. М. Колумбет, Н. Ю. Максимович. — К. : КМПУ, 2009. — 128 с.
3. Лях В. И. Координационные способности: диагностика и развитие / В. И. Лях. — М. : ТВТ Дивизион, 2006. — 290 с.
4. Столяров В. И. Концепция физической культуры и физкультурного воспитания (инновационный подход) / В. И. Столяров, И. М. Быховская, Л. И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. — 1998. — № 5. — С. 11–15.
5. Носко Н. А. Педагогические основы обучения молодежи и взрослых движениям со сложной биомеханической структурой / Н. А. Носко — К. : Наук. світ, 2000. — 336 с.
6. Назаренко Л. Д. Средства и методы развития двигательных координаций / Л. Д. Назаренко. — М. : Теория и практика физической культуры, 2003. — 259 с.

В статье автор рассматривает систему физического воспитания студентов высших учебных заведений, проблему существенного усовершенствования или перестройки системы физического воспитания молодежи, а также подходы к процессу развития координационных способностей педагогов.

Ключевые слова: физическое воспитание, формирование движений, обучение, координация, координационные способности.

In the article the author examines the system of physical education of students of higher educational establishments, problem of substantial improvement or alteration of the system of physical education of young people, and also going near the process of development of coordinating capabilities of teachers.

Key words: physical education, forming of motions, teaching, coordination, coordinating capabilities.

Люріна Т. І., професор кафедри початкової освіти та методик природничо-математичних дисциплін Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ДО ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ

У статті представлено теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів до особистісно орієнтованого навчання учнів. Визначено готовність майбутніх педагогів до реалізації особистісно орієнтованого навчання. Виокремлено компоненти означеної готовності.

Ключові слова: майбутній учитель, підготовка, готовність, особистісно орієнтоване навчання, організаційно-педагогічні умови.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми дослідження визначають сучасні соціально-економічні та суспільні зміни, входження України до світового співтовариства, що зумовлюють зростання вимог до якості освіти, від якої залежить могутність держави та добробут нації. Це передбачає необхідність підготовки вчителів, здатних забезпечити умови для розкриття здібностей, реалізації особистісного потенціалу, задоволення освітніх потреб учнів загальноосвітньої школи, про що йдеться в законах України «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті, Декларації про європейський простір для вищої освіти, Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та інших нормативних документах.